

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Honore, Dignis Vel Indignis, Jvste Vel Inivste, Deo
Semper Jvstissimo, Dato, Negato, Violato**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

Capvt II. An, & quo modo vel fas, vel vanum sit, Honorem gloriamué
appetere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48689)

- Pfal. 9. 3. esse judicatur? Ita dum superbit impius, incenditur pauper. Quoniam laudatur peccator in desiderijs anima sua, & iniquus benedicitur. Iustus autem quid fecit? His talibus querelis ante, quàm ordine occurram, dispiciendum est, num, & quomodo Honor appeti possit? Si enim eum appetere non licet, quo modo fas est, de eo cum Numine exoptulare? Cùm dissonum sit, bonus cantor, bonus cupediarius; quàm erit absurdum, si quis malus cantor, & bonus cupediarius dici audiat?

CAPVT II.

An, & quo modo vel fas, vel vanum sit,
Honorem gloriàmue appetere?

§. I.

Agésilans, & alij cur contempserint honorem?

Quid querantur homines, si vel amittant honorem, vel numquam adipiscantur, quando etiam Ethnici phaleras istas & bullatas nugas contempserunt? Christiani autem quidam, magni nominis umbram, & populi existimationem, non solùm nihili fecerunt, sed etiam

am

am honores & gloriam non sine labe appeti posse sunt arbitrati? Et quidem de Christianis innumera sunt exempla, quorum nonnulla nos inferiùs sumus allaturi. De Ethnicis hæc memorat Plutarchus. Plutarch.
in Apoph.
Lacon. Agesilaus, cum ei nationes, quæ id temporis Græciam incolebant, decrevissent, in clarissimis quibusque civitatibus, honoris causa, statuas erigi, rescripsit illis hunc in modum: *Mei nulla sit imago, neque picta, neque ficta, neque ullo alio artificio parata. At Principum vulgus, ait Plutarchus, hoc honoris genere se Dijs equiparari credebat, summumque rerum bene gestarum premium arbitrabatur. Agesilam ipso honesto contentus, negligebat eiusmodi adulationes, malens insculpi prudentium ac bonorum hominum pectoribus, quam in foro æreis aureisque stare. Eximiam virtutem sponte suam consequitur decus. Nec ulla speciosior statua, quam honorifica bene actæ vitæ memoria. Quare idem rex Agesilaus, cum moraretur in portu, qui Menelai dicitur, mandavit ijs, qui aderant, ne quam statuam aut imaginem in suum honorem erigerent: Si quod, inquit, inquit, præclarum facinus gessi, hoc erit monumentum mei: sin minus, ne omnes quidem statua, cum sint vilium ac nullius rei opifi-*

opificum opera. Ita sensit Ethnicus, ob contemptum honoris, quàm alij ob cupiditatem, magis laudatus; eoque prudentior, quia iudicia, quàm testimonia hominum pluris fecit, cùm hæc sæpius soleant mentiri, quàm illa errare; qua mente oportet esse Christianum?

§. II.

Cur Christus reprehenderit Phariseos, ob Phylacteria dilatata, & simbrias magnificatas?

Ipsè profectò Christus Scribarum & Phariseorum ambitionem reprehendens ait: *Omnia opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua; & magnificant simbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Vos autem nolite vocari Rabbi. Unus est enim Magister vester, omnes autem vos fratres estis. Quòd si in phylacterijs non licet gloriam captare, quantò minùs in rebus profanis? Phylacteria enim, id est, conservatoria, erant membranulæ, in quibus legis præcepta scripta fuere, eas Scribæ & Pharisei circum caput, & circum brachia gestabant, ut perpetuò legem Dei ante oculos*

Matth.
23. 5.

Deuter.
6. 8.

Num. 15.
38.

Deut. 22.
12.

los haberent, quod D. Hieronymus scribit, etiam suo tempore, ab Indis, Persis, & Babylonijs fuisse factitatum. *Dilatabant ergo phylacteria*, ut ijs plura legis praecepta inscribi possent. Sed quia id faciebant, ut longius conspicerentur, & ipsi legem diligentius, quam ceteri Iudaei servare viderentur, dilatatio illa erat reprehensione digna; sicut &, quod *magnificarent*, seu maiores facerent *fimbrias*, eandem ob causam. *Fimbria* enim fuerant fila quaedam non texta, quae ex infima ora vestis dependebant hyacinthino colore. S. Hieronymus tradit, eos fimbrias has solitos acutissimis spinis inferere, quibus & cum ambularent, & cum sederent compungerentur, eoque dolore diuinam legem in mentem reuocarent. Quae res etsi alioqui non mala, mala tamen fiebat, ob inordinatum laudis appetitum. Mendacij quoddam genus est, meliorem velle videri, quam esse; bonaque laudis causa facere, argumentum vanitatis.

§. III.

An, & quomodo liceat Magistri, vel Patris titulum appetere, vel non appetere? Et num virtus Humilitatis antiquitus fuerit cognita?

Magi.

Ioan. 3.
10.
Ita Mal-
donat.
loc. cit.

1. Cor. 3.
4.

Aristot.
4. Ethic.
3.

Magistros quoq; aut *Rabbi* non vetat absolute vocari *Servator* (cùm ipse ad Nicodemum dixerit: *Tues Magister in Israël*) sed comparatè ad Deum & *Pharisæos*, de quibus loquitur. Ad Deum, vt comparatione illius neminem putemus, neque *patrem*, neque *magistrum* esse posse, & ne istos honoris, & amoris titulos illius honori amoriq; præferamus. Ad *Pharisæos* autem, ne eo modo, quo illi, id est, ambitiosè, glorioseque aut *præceptores*, aut *patres* appellemur, aliosque appellemus, vt illi appellabant, qui dicebant: *Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo*, vt suo quisque magistro gloriaretur: nec dubium est, quin *patrum*, & *magistrorum*, & alios honoris titulos vel dare, vel accipere hominibus fas sit, quin etiam certis de causis appetere; sed certo modo. Sanè, si Aristoteli aliquid damus, *Magnanimitas* virtus est, quæ omnium virtutum opera ita exequi studet, vt præbeat magni honoris fundamentum: licet non vt directè feratur in ipsum honorem, saltem à fundamento, & radice sua seorsim sumptū; quia id humilitas non patitur, Philosophis Ethnicorum vel omnino ignorata, vel non nisi per nebulam & obscure cognita: quamuis, si examinatius

miratiùs

minatiūſ disputare velimus, re ipsa eadem
 sit *Humilitatis & Magnanimitatis* virtus. S. August.
 Humilitatem tamen S. Augustinus Ethni- in Psal. 37.
 cis omnino incognitam fuisse arbitratur. ad illud.
 Ita enim scribit: *Hac aqua humiliatiōis* Verum-
cordis, aqua vitæ salutaris, abijcientis se, nihil tamen in
de se presumentis, nihil sua potentia superbe tri- diluuiō,
buentis. Hac aqua in nullis alienigenarum li- &c.
bris est. Non in Epicureis, non in Stoicis, non
in Manichæis, non in Platoniciis. Vbi cumque
etiam inueniuntur optima præcepta morum &
disciplina, humilitas tamen ista non inuenitur.
Via humilitatis huius aliunde non manat. A
Christo venit. Hac via ab illo est, qui cum esset
altus, humilis venit. Quid enim aliud docuit
humiliando se, factus obediens vsque ad mor-
tem, mortem autem crucis? &c.

§. IV.

Humilitatis & Magnanimitatis, tamquam
eiusdem virtutis, esse, honoris appetitum
refranare.

Quidquid igitur sit de Ethnicis, saltem
 Christiana humilitas docet, honorum va- Vasq. 1.
 nitatem non esse ambiendam: immo idem part. disp.
 docet Magnanimitas Ethnorum, quæ ex 235. c. 4.
 plurimorum Theologorum sententia, vna Theoph.
 eademque virtus est cum Humilitate. Si Raynaud.
 quidem lib. 6. de
 virtutib.

& vitij
sect. 2. c.
16. licet.
contrariū
sentiat
Caiet. 2.
2. q. 161.
a. 1. Less.
1. 4. de
Virtut. c.
4. n. 50.
S. Thom.
2. 2. q. 131.
& 232.

Isidor.
Pelul. lib.
3. ep. 264.

quidem Aristoteles magnanimitati tribuit, tenere medium in appetitione dignitatum & honorum; ac magnanimo opponit, pusillanimum, qui honorem debitum negligit, & eum qui indebita capessit, quæ sunt vitia humilitati opposita. Quin & S. Thomas ambitionem & inanem gloriam, quæ utique Humilitati opponuntur, tamquam vitia per excessum pugnantia, opponit Magnanimitati. Cùm ergo idem sit Magnanimitatis, & Humilitatis medium, eademque utriusque functiones, sequitur eandem esse, sub duplici nomine virtutem, quæ doceat, quo pacto honores fugiendi sint, vel appetendi. Audi Isidorum Pelusiotam: *Ego, ait, etsi mirum esse videatur, quod dicturus sum, tamen μεγαλοφροσύνην (hoc est, animi magnitudinem) τὴν μετὰ λόγου φρόνησιν (id est, animi affectum, cum ratione coniunctum) esse statuo. Neque enim si quis ab assentatione abhorreat, hunc inter arrogantes numerare oportet. Nec rursus, si quis adulator & sordidus atque ignavus sit, modestum hunc existimare, conuenit. Verùm eum demum, qui cùm ea, quæ consentanea sunt, facit, tamen aduersus alios minimè inflatur, nec se omnibus anteposit, verùm eo gradu & ordine, qui ingenuos viros*

viros decet, se ipsum continet. Magnanimum enim esse oportet, non superbum & arrogantem: fortem, non temerarium: suauem ac facilem, non abiectum & seruillem: modestum, non humilitatis simulatorem: ingenuum & liberalem, non seruillem. Cuiusmodi videlicet Abraham erat, qui Persicas quidem manubias, & barbara spolia contemnebat: in excipiendis autem hospitibus, quibusvis hominibus humiliorem se praebebat, seruilia nimirum munera exequens: atque cum ad diuinum colloquium admitteretur, dicebat: Ego sum terra & cinis. Hoc autem verè modestiam & humilitatem, ac sublimitatem in vnum colligere est. Hoc inquam est, ingenuitatem à superbia puram ac liberam demonstrare. His Pelusiota ostendit, idem esse Humilitatem & Magnanimitatem, quarum vtraque moderatur Honoris appetitum, qui non semper nullus esse debet; ne tamen extra viam excurrat, lupatis est temperandus. Alij enim frænis, alij calcaribus egent.

§. V.

Qua sit Magnanimi indoles circa honorem?

Magnanimus igitur circa magna versatur, sed in ea dumtaxat magna fertur, quæ digna se, sibi que secundum rectam ratio-

B nem

nem consentanea agnoscit, nihil remittens, vel excedens. Quia verò inter res humanas maximum quid est honor, fit vt magnanimus præcipuè circa honores & ignominias versetur, vt oportet; siue secundùm rectæ rationis legem, ne aut nimia sit honoris appetitio, aut ignominia declinatio non satis sollicita. Quamuis autem magnanimus primariò versetur circa honorem, secundariò tamen etiam se occupat circa diuitias, potentiam, & cetera omnia, ex quibus honor obtinetur, semper spectans eam honestatem vt sibi propriam, quæ magnis illis operationibus superstrui potest, nimirum, honoris ex recto opere conuenientis dignitatem. Cùm enim honor sit virtutis præmium & testimonium, fit vt congruè quidè etiam alijs rebus, attamen condignè non nisi virtuti rependatur. Hinc magnanimus propriè directeque non appetit honorem, sed honoris dignitatem, & fundamentum, quemadmodum in regis Menelai facta sua, aut certè interna hominum iudicia, quàm externa testimonia, & opificum statuas, magis æstimantis exemplo vidimus. Hoc fundamentum, quod destinat magnanimitas, quia solet esse arduum & difficile, eti-

am

Argenti-
na in 2.
dist. 42. q.
vnic. 3. 4.

am non sine fortitudine intenditur: non tamen eadem est fortitudinis & magnanimitatis honestas. Aliud enim est, operari, quia decet hominem non auerti à bono ob adiunctam difficultatem, quod est motiuum fortitudinis; aliud operari, quia hoc est fundamentum magni honoris debiti, quod est motiuum magnanimitatis. Hinc dedit Aristoteles, magnanimum, magnos honores, si exhibeantur, tamquam sibi accommodatos admittere, deque eis cum mediocritate gaudere: quin, etiamsi non adæquent eius meritum, si tamen à viris probis deferantur, eos non dedignari; sicut dedignatur honores à vulgo & fæce hominum, vel ob res nihili, exhibitos: quemadmodum inhonationem quoque etsi ea se indignum agnoscit, quia est recto animo, despicit prorsus, si à vili homine, aut terræ filio, vel ob rem nullius momenti inferatur. Est enim hoc aliud nihil, quàm si musca mordeat leonem, aut auicula grauet elephantem.

§. VI.

Magnanimitatem non aduersari Christiana humiliati.

Hanc Aristotelis de magnanimitate do-

B 2

ctrinam

Viues lib.
de corru-
ptis disci-
plinis.
Medin.
lib. 2.
paræn.
cap. 3.
S. August.
lib. 83. 99.
cap. 36.

ctrinam Viues & Michaël Medina, tamquam Euangelio & virtutis naturæ repugnantem carpunt. Et videtur ijs suffragari D. Augustinus his verbis: *Ubi fuerint carnalium voluptatum illecebra superata, cauendum est, ne subrepat atque succedat cupiditas placendi hominibus, aut per aliqua facta mirabilia, aut per difficilem continentiam siue patientiam: aut per aliquam largitionem, aut nomine scientia vel eloquentia. In eo genere est & cupiditas honoris, contra qua omnia proferantur ea, qua scripta sunt de laude charitatis, & de inanitate iactantia: doceaturq; quàm sit pudendum eis placere velle, quos nolis imitari. Aut enim boni non sunt, & nihil magnum est a malis laudari: aut boni sunt, & eos oportet imitari. Sed qui boni sunt, virtute boni sunt: virtus autem non appetit, quod in aliorum hominum potestate est. Qui ergo imitatur bonos, nullius hominis appetit laudem; qui malos, non dignus est laude. Hæc Augustinus verè, sed ea, vt videbimus, neque nobis, neque Aristoteli aduersantur. Neque enim semper genius Magnanimi, quo plerique abutuntur, pro Aristotelica magnanimitatis natura accipiendus est, cum facilè transeat in genium superbi, & fumo, vt dici solet, flamma proxima sit.*

§. VII.

§. VII.

Quatuor modis gloriam appeti; sed non omnibus bene.

Vt ergo neque magnanimitatis virtutem excindamus, & quo modo Honor & Gloria appeti possit, vel non possit, perspicuè ostendamus, illud discrimen tenendum est, quatuor modis appeti posse honorem. 1. Nudè, & absolutè, vt ordo ad conuenientia, id est honesta parandæ gloriæ media, neque includatur, neque excludatur. 2. Vt ordo ille excludatur, vel in totum, vel ex parte, honorque indebitus, hoc est, vel sine meritis, vel sine tantis meritis appetatur. 3. Vt primariò gloria desideretur, quæ virtuti debita, eiusque iustum stipendium est, adeoque vt media quidem honesta non excludantur, sed præpostero ordine ad vanos honores laudesque humanas, tamquam ad finem, referantur. 4. Vt & ordo ille ad actus honestos includatur, & honor, qui expetitur, ad diuinam gloriam, ad nostrum, vel alienum commodum, vel alium bonum finem extrinsecum referatur. Si primo modo honor, media scilicet bona neque includendo, neque excludendo, sed præcisè appetatur, appetitus ille est indifferens ex

S. Thom.
2. 2. q. 132.
art. 1. in
corp.

Plutarch.
in Ale-
xand.
Fulgof.
lib. 8.
cap. 15.

Virgil.
lib. 1.
Æneid,

obiecto suo. Quid enim vel peccati, vel virtutis sit in alieni de nobis boni & honorifici iudicij appetitu? *Appetitus gloria de se non nominat aliquid vitiosum*, ait S. Thomas. Quod si verò secundò modo, ordine ad honesta media excluso, in honorem feramur, inanis est illa, & mendax cupiditas atque vitiosa. Quis enim non videat, eum peccare, qui medijs ex parte exclusis, sibi plus honoris postulet, quàm exigant eius merita? Et longè magis illum, qui honorem appetat absque vllis prorsus meritis, adeoque illis penitus exclusis? Hinc Alexander Magnus præcipientem in Hydaspem, amnem deturbare Aristobulum voluit, quòd falsas ipsius laudes recitasset: ademptum profectò ei librum in amnem demersit. Adeò vel Ethnici oderunt honores vanitate nitentes. Et vel apud Poëtam non nemo ait: *Haud equidem tali me dignor honore*. Apud Herodianum, Pertinax Rom. Imperator, cum possessionibus imperatoris nomen suum inscribi prohibuisset, dicere solebat, illas nequaquam imperantium proprias, sed communes Romanorum, & publicas esse; existimans vanè putari, quod falsò putatur. Sin tertio modo, eo tantum,

vel

honorem appetere ?

vel potissimum, sine opus honestum fiat, ut honor humanus habeatur, itidem desiderium eius est vitiosum; quia virtutis honestas est ordinis altioris, quam honor, qui est iusta quidem, sed inadæquata merces, & velut connaturale dumtaxat accessorium honestatis. Unde fit, ut præposterè honestas ad honorem, & virtus eiusque opera ad famam, tamquam ad finem suum referantur. *Vehemens*, inquit *Simplicius*, *gloria affectus est, & ipsi inharens animo atque affixus, & à seipso everti solitus. Putamus enim nos non appetere gloriam, cum eam hoc affectu appetimus: nec animadvertimus, turpem esse morbum animi, ob res bonas velle florere gloria. Nec enim consideramus eo affectu inquinari bonum, nec bonum manere aut posse, aut inprimis expetendum, si non per sese, sed ob consequentem gloriolam amplectamur. Nam bono etiam nostro, finis gloriola proponitur, ad quam consequendam necessario fortassis adhibetur (si ita ceciderit) iustitia. Ex iustitia enim honor virtuti debetur, qui etsi appeti possit, non tamen est, tamquam finis actionum nostrarum appetendus. Cuius rei causam hanc affert *Lactantius*: quia non est in nostra potestate, ut virtus pro suis meritis honestetur.*

Simplicius
ad c. 48
Enchir.
Epic.

Lactant.
Firmian.
lib. 3. di-
uin. Insti-
tut. c. 8.

Nam quid est honestas (non jam virtutis, sed honoris) nisi honor perpetuus, ad aliquem secundo populi rumore delatus? Quid ergo fiet, si errore ac prauitate hominum, mala existimatio subsequatur? abiciemusne virtutē, quia flagitiosa, & turpis ab insipientibus iudicetur? Quia quoniam inuidia premi ac vexari potest; ut sit ipsum proprium, ac perpetuum bonum, nullo extrinseco adiumento indigere debet, quin suis per se viribus nitatur, & constet. Itaque nec vllum ei ab homine bonum sperandum est, nec vllum malum recusandum. Ob hanc quoque rationem non solum S. Augustinus, sed etiam Seneca inuehitur in Epicureos, qui voluptatem, quæ physicè est per se expetibilis, etiam moraliter finem virtutis constituerunt. Etsi enim moderata & honesta voluptas, per omnes sensus, in ordine ad bonum finem, ut ad conseruandam vel recuperandam sanitatem, admitti possit, non tamen ipsa, ut finis, admitti potest, licet in omnibus sensibus, ut tamquam finis quærat, insidiosissimè blandiatur. Bestiarum iste, non hominum finis est; illæ omnia appetunt ad voluptatem; quia id eas natura docet per se quærere, quod sensus per se quærunt; non quod ratio. Ait ergo D. Augustinus

S. August.
lib. 5. de
ciuit cap.
20. & ep.
56. Senec.
lib. 4. de
benef.
6. 2.

gustinus idem facere eos, qui honesta opera ad gloriam, tamquam finem referunt. Quæ Augustini censura usque adeò vera est, ut eam etiam Persius in Satyra sua non dissimularit. Ita enim ille:

Non ego cum scribo, si forte quid aptius exit, Perf. Sa-
Quamquam hac rara avis est, si quid tamen tyr. l.
aptius exit,

Laudari metuum. Neque enim mihi cornea
fibra est:

Sed recti finemque extremumque, esse recuso
Euge tuum & belle.

Atque hoc est, quod virtutum summus Magister docet, cum ait: *Attendite ne iustitiam* Matth.
vestram faciatis coram hominibus, ut videami- 6. l.
ni ab eis; alioqui mercedem non habebitis, apud
Patrem vestrum, qui in caelis est. Cum ergo
facis elemosynam, noli tuba canere ante te, si-
cut hypocrita faciunt in synagogis, & in vicis,
ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vo-
bis, receperunt mercedem suam. Te autem fa-
ciente elemosynam, nesciat sinistra tua quid fa-
ciat dextera tua: ut sit elemosyna tua in ab-
sccondito, & Pater tuus, qui videt in abscondito,
reddet tibi. Et, cum oratis, non eritis sicut hy-
pocrita, qui amant in synagogis & in angulis
platearum stantes orare, ut videantur ab homi-

Ibid. v.
16.

S. August.
lib. 23. qq.
q. 36.

nibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrem tuum in abscondito: & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Ac rursus: Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocrita tristes: exterminant enim facies suas, ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam. Tu autem, cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam laua, ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo, qui est in abscondito; Et pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Hoc ipso sensu D. Augustinus supra à nobis citatus ait: *Cauendum est, ne subrepat cupiditas placendi hominibus, aut per aliqua facta mirabilia, aut per difficilem continentiam, ut olim fortasse Lucretia, siue patientiam, ut Mutius Scævola, aut per aliquam largitionem, ut Gallienus Imp. Valeriani filius, qui nihil vniquam cuiquam petenti denegauit: aut nomine scientia vel eloquentia, ut plurimi, prò dolor, Doctores, & Concionatores. Pauci enim hunc scopulum animaduertunt. Plurimi operum suorum finem vltimum statuunt laudes humanas, & nominis sui celebritatem, de quibus diuinus Index dicit: *Receperunt mercedem suam;**

suam; hoc est, veram æternamque gloriam in vanam & perituram gloriam mutauerunt. *Sustineamus inuicem, & labores huius vita mutuis adiumentis perferamus, ait Lactantius, nec tamen si quid boni operis fecerimus, gloriam captemus ex eo. Monet enim Deus, operatorem iustitie non oportere esse iactantem; ne non tam mandatis celestibus obsequendi, quam studio placendi, humanitatis officio functus esse videatur, habeatque jam pretium gloria quod captauit, nec primum celestis illius ac diuina mercedis accipiat.*

Lactant.
lib. 6. In-
stit. c. 18.

§. VIII.

Gloriam humanam, nequaquam, ut finem operum nostrorum, esse spectandam.

In eundem sensum multa disserit D. Hieronymus, sed grauissimè idem Hiponensis Antistes, dum laudis humanæ cupiditatem, meram vanitatem esse demonstrat.

S. Hieronymus in
cap. 5. ad
Galat.

Magni interest, inquit, cum aliquid boni facimus, cuius rei contemplatione faciamus. Officium quippe nostrum non initio, sed sine pensandum est: ut scilicet non tantum si bonum est, quod facimus, cogitemus. Hos oculos quibus contemplamur, quare faciamus, quod facimus, auerti poscit (Psalmista) ne uanitatem: id est, ne hanc attendat, propter quam faciat.

S. Augustinus
serm. 12.
in Psalms
118.

faciat, cum boni aliquid facit. In qua vanitate precipuum locum obtinet amor laudis humanae, propter quam multi magna fecerunt, qui magni in hoc seculo nominati sunt, multumq; laudati in ciuitatibus gentium, quarentes non apud Deum, sed apud homines gloriam. Et propter hanc velut prudentes, fortiter, temperanter, iusteq; viuentes, ad quam peruenientes perceperunt mercedem suam, vani vanam. Ab hac vanitate volens Dominus auertere oculos suorum: Attendite, inquit, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis, alioqui mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in caelis est. Deinde cum ipsius iustitia quasdam partes exequeretur, precipiens de elemosynis, de orationibus, de ieiunijs, ubique id admonuit, ne aliquid eorum propter gloriam hominum fiat, Et ubiq; dicit, eos, qui propterea faciunt, percepisse mercedem suam: id est, non aeternam, qua Sanctis reposita est apud Patrem, sed temporalem, quam quarunt, qui contemplantur in suis operibus vanitatem. Non quia ipsa laus humana culpanda sit (nam quid tam optandum est hominibus, quam ut eis placeant, qua debent imitari?) sed propter ipsam laudem bene operari, hoc est vanitatem in suis operibus intueri. Adstipulatur

D. Tho-

D. Thomas his verbis: *Illi, qui solum propter honorem, vel bona faciunt, vel mala vitant, non sunt virtuosī. Et Philosophus docet, non esse verè fortes, qui propter honorem fortia faciunt.* Neque enim virtus, sed ambitio est, propter humanum honorem aliquid facere. Sic innumerabilis hominum multitudo perit in sua vanitate, dum non solum nobilitatem, indolem, ingenium, vires animi & corporis, artesque & industrias suas, opesque omnes, & scientiam, & militiam, & quidquid denique apud profanos eminet, vel excellit, sed ipsas etiam virtutes & supernaturalia dona nonnumquam laudibus humanis dedicant consecrantque, amittuntque præmium diuinum, in vanam gloriam commutatum. Hinc tot, apud antiquitatem, Philosophi, tot heroës ac duces, vel sapientissimi vel fortissimi, tot præclari artifices & magistri euanuerunt in cogitationibus suis; & si quid laude dignum fecerunt, receperunt in hac vita mercedem suam, quia laudem quæsierunt, longè meliùs secuturam, si non quæsiissent. Altiora (non nos) quærere, & *quæ sursum sunt, non quæ super terram*, Christus docuit; & tamen, omisâ verâ æternaque gloriâ, umbras secta-

S. Thom.

2. 2. q. 131.

art. 1. ad

3. & 1. 2.

q. 2. art. 2.

ad 1. Ari-

stotel.

Ethic. 3.

Coloss. 3.

1.

sectamur? similes ijs, qui folia legunt ex arbore fructum prætereuntes; aut ijs, qui quia
 Boët. lib. 2. de Consolat. prosa. 7. *amant ipsi sibi somnia fingunt. Quare tales*
 Boëtius in hunc modum alloquitur: *Vos immortalitatem vobis propagare videmini, cum futuri famam temporis cogitatis.* Nimirum sicut mendici, qui delicias principum sperare non possunt, mucido pane satiantur; ita sufficit illis honor caducus, qui æternum non sperant. Hoc videre fuit in Themistocle, qui ad Olympiæ certamen profectus, cum in stadium processisset, omnes, neglectis certaminibus, oculos in eum coniecerunt, in eoque complexando diem totum consumpserunt, ac Themistoclem illum cum plausu & admiratione peregrinis ostenderunt. Ea re vir gloriæ omnium cupidissimus dixit amicis, se eodie laborum, quos pro Græcia suscepisset, omnium fructum amplissimum reportasse. Christianus diuersum iter ambulans ait: *Querant Iudæi gloriam, qua ab inuicem est: ego hanc requiram, qua à solo Deo est. Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, aterna gloria tua comparata vanitas est, & stultitia.*

Plutarch. in Themistocle.

Thom. de Kemp. lib. 3. de imit. c. 40.

§. IX.

Quando bonum sit, hominibus velle placere?

Hæc non sunt aduersa ijs, quæ supra è diuinis litteris attulimus de bonæ famæ æstimatione, cum diximus, *melius esse nomen bonum; quam diuitias nauitas.* Neque enim idcirco nomen bonum negligendum est, immò nec semper malum est, velle hominibus placere. Qua de caussa S. Augustinus supra citatæ suæ sententiæ mox subiungit: *Si autem placere hominibus idè vis, ut eis prosis, ad diligendum Deum, non iam hoc, sed aliud cupis. Qui autem placere cupit, necessarium adhuc habet timorem. Primum ne occultè peccando inter hypocritas à Domino computetur. Deinde, si factis placere appetit, ne hanc mercedem aucupans, perdat, quod daturus est Deus.* Ac alibi: *Placetne, inquit ut per salutem iam temporalem optent sibi ac suis honores, & potestates? Sanè, si ut per hoc consulant eis, qui viuunt sub eis, non propter hæc ipsa, sed propter aliud quod inde fit bonum, decet ea velle: si autem propter inanem fastum elationis pompamq; superfluam, vel etiam noxiâ vanitatis, non decet.* Hæc S. Pater sæpius alibi repetit, & inculcat. Si itaque quarto modo honor, ordine debito non ex-

cluso,

Prou. 22. 1.

S. Aug.
lib. 83. qq.
q. 36.S. Augusti
ep. 121.
c. 6.Idem lib.
2. de ler.
Dom. in
monte
c. 1. seqq.
& c. 5. de
ciu. c. 12.
seqq.

cluso, destinetur dirigaturque ad maiorem Dei gloriam, vel ad nostram, aut aliorum vtilitatem, tum, (quemadmodum de temperata delectatione ac voluptate ad honestum finem quæsitæ diximus) licite honesteque potest appeti. Siquidem hac ratione si honor & gloria nobis obijciantur, non amantur vt finis, sed vt media; nec amantur plus, quàm ferant ipsorum merita, sed seruata debita proportione, inter obiectum & appetitum rationalem; cuius est in finem veri boni collimare, non in humanæ laudis ventositatem, similiaue bona captanda in-

S. August.
lib. 1. Soliloquior.
de Cognitione Dei
& Anima
m. c. 11.

sumi. Qua de causa D. Augustinus alibi, per dialogi modum animam suam, immò se ipsum interrogans: *Quid si etiam illud appareat, inquit, & multis te persuasurum esse sapientiam, si tibi de honore authoritas creuerit, eosque ipsos familiares tuos non posse cupiditatibus suis modum imponere, sequè totos conuertere ad quarendum Deum, nisi & ipsi fuerint honorati, idque nisi per tuos honores dignitatemque fieri non posse, nonne ista etiam desideranda erunt, & vt proueniant magnopere instandum?* Respondet: *Ita est, vt dicis.* Et loco alio: *Ipsa, ait, ab hominibus laus, homini iusto quantacumque prouenerit, non ibi esse debet eius finis boni, sed etiam*

Idem.
serm. 11.
in Psal. 118.

am ipsa referenda est ad laudem Dei, propter quem bona faciunt verè boni, quoniam nec à se ipsis, sed ab illo fiunt boni. Denique in eodem sermone Dominus iam dixerat eis: Luceat lux vestrum coram hominibus, ut videant vestra opera bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in calis est. Vbi finem posuit, hoc est, gloriam Dei. Hoc debemus, quando aliquid boni facimus, intueri, si auertuntur a vanitate oculi nostri. Non ergo sit finis nostri boni operis in laudibus hominum: sed ipsas laudes hominum corrigamus, & ad Dei laudem omnia referamus, à quo nobis datur, quidquid in nobis sine laudantis errore laudatur. Clarissimè idem S. Augustinus docet suprà strictim, citato loco, dum ait: ep. 64.
 De contentione autem, & deo quid me attinet dicere, quando ista vitia non in plebe, sed in nostro numero grauiora sunt? Horum autem morborum mater superbia est, & humana laudis auiditas, qua etiam hypocrisin saepe generat. Huic non resistitur, nisi crebris diuinorum librorum testimonijs incutiatur timor & charitas Dei. Si tamen ille qui hoc agit, se ipsum praebeat patientia atque humilitatis exemplum, minus sibi assumendo, quam offertur, sed tamen ab eis, qui se honorant, nec totum, nec nihil accipiendo, & id, quod accipitur laudant aut hono-

ris, non propter se, qui totus coram Deo esse debet, & humana contemnere, sed propter illos accipiat, quibus consulere non potest, si nimia deiectione vilescat. Ad hoc enim pertinet, quod

1. Tim. 4. dictum est: Nemo iuventutem tuam contemnat:

Gal. 1.

cùm hoc ille dixerit, qui alio loco ait: Si hominibus placere vellẽ, Christi servus non essem. Magnum est, de honoribus, & laudibus hominum non latari, sed omnem pompam inanem praciderere; & si quid inde necessarium retinetur, id totum ad utilitatem honorantium salutemq; conferre.

Psal. 52.

Non enim frustra dictum est: Deus confringet ossa hominum placere volentium. Quid enim languidius, quid tam sine stabilitate ac fortitudine, quod ossa significant, quam homo quem male loquentium lingua debilitat, cùm sciat, falsa esse, qua dicuntur? Cuius rei dolor nullo modo anima viscera dilaniaret, si non amor laudis ossa eius confringeret. Prasumo de robore animi tui. Itaque ista, qua tecum confero, mihi dico. Dignaris tamen credo, mecum considerare, quàm sint grauia, quàm difficilia? Non enim huius hostis vires sentit, nisi qui ei bellum indixerit. Quia etsi cuiquam facile est, laude carere dum denegatur, difficile est, ea non delectari, cùm offertur. Et tamen tanta mentis in Deum debet esse suspensio, ut si non meritò laudamur, corriga-

mus eos, quos possumus, ne arbitrentur, aut
 in nobis esse, quod non est, aut nostrum esse,
 quod Dei est, aut ea laudent, quae quamvis non
 desint nobis, aut etiam supersint, nequaquam ta-
 men sunt laudabilia: velut sunt bona omnia,
 quae vel cum pecoribus habemus communia, vel
 cum impijs hominibus. Si autem meriti lauda-
 mur, propter Deum gratulemur eis, quibus pla-
 cet verum bonum: non tamen pro his, quia pla-
 cemur hominibus, sed si coram Deo tales sumus,
 quales nos esse credunt; & non tribuitur nobis,
 sed Deo, cuius dona sunt omnia, quae verè me-
 ritoq; laudantur. Hac mihi ipse canto quotidie,
 vel potius ille, cuius salutaria praecepta sunt,
 quaecumque siue in diuinis lectionibus inueniun-
 tur, siue quae intrinsecus animo suggeruntur: &
 tamen vehementer cum aduersario dimicans,
 saepe ab eo vulnera capio, cum delectationem
 oblatae laudis mihi auferre non possum. Confi-
 citur ergo, honorum appetitionem esse bo-
 nam honestamq;, & collimare in finem veri-
 boni, si quidem illi ad consecuturum inde
 augmentum diuinæ gloriæ, vel ad nostrum,
 aut etiam proximi commodum, atque ita-
 quoque tandem ad Dei laudem referantur.
 Hac de causa appetere licet titulum ac ho-
 norem Magisterij, Doctoratus, aut Magi-

stratus &c: ad multa enim prodest authoritas inde comparata.

§. X.

Honorem, sine alio sine appetere, esse vanorum.

Caiet. 2.
2. q. 131. a.
3.

Aristot.
lib. 1.
Ethic. c.
12 & lib.
8. c. 8.

Hæc satis explicatè de licita atque illicita honoris appetitione. Caietanus, & quidam alij arbitrantur, honorem, sine vitio, tamquam iustum virtutis præmium, & velut æquum commodum ex iusto labore debitum posse, etiam sine vltiore relatione, exambiri. Sed id, sine prædicta limitatione, non admittendum est; quaecumque enim tandem sit præmium, tamen est in aliena potestate, & sæpissimè bene meritis, quamvis iniustè ab hominibus negatur; quin, & Aristotele teste, honor non est sufficiens virtutis præmium. Longè nobilius, & certius, & plenum præmium, multò clariorem gloriam Christus Mundo demonstravit. Et hæc enim honor sit virtutis comes, appendix & debitum ab alijs salarium, nihil tamen eius nudum desiderium, nisi vanitatem affert, si non putetur nobis, aut proximo profuturus, tandemque in Numinis gloriam redundaturus. Ob quam etiam causam potest homo honorem suum defendere, & cogere ali-

um

um ad reddendum honorem, adeoque eum-
dem etiam expetere, ac pro iure suo lege a-
gere. Quod solùm ratio Angelus efficit. At-
que circa honorẽ ad eiusmodi utilitatem
relatum, satis versari potest virtus Magna-
nimitatis, Humilitatis & Modestix: opus est
enim utiq; moderatione, ne etiam in honore
sic concupito excedamus, ac nos ipsos deci-
piamus. Si multi olim hodieque, ob solam
nominis famam, statuas, & trophæa, ali-
osque profanos honores, fortiter fecerunt;
vanitas ea fuit. *Receperunt mercedem suam.*
*Aristoteles virtutem cum honestate summum bo-
num putavit: quasi vlla virtus possit esse inhone-
sta, ait Lactantius, ac non si quid habuerit tur-
pitudinis, virtus esse desinat. Sed vidit fieri posse,
ut de virtute pravo iudicio male sentiat, &
ideo existimationi hominum serviendum pu-
tant. Quod qui facit, à recto bonoq; discedit.*
*Quia non est in nostra potestate, ut virtus pro
suis meritis honoretur. Et alio loco. Fit, a-
pud profanum vulgus, & gentiles Philoso-
phos, ut nihil aliud ex virtute capteretur, nisi
gloria. Sed hæc aut supervacua & brevis est,
aut, pravis hominum iudicijs, non sequitur.*
*Nullus igitur ex virtute fructus est, ubi virtus
mortalis est, & caduca. Ita qui hæc locuti sunt,*

Angelus
lib. 2. de
Virtut.

cap. 4. art.
2. p. 3. do-
cum 3o

Lactant.
cit. lib. 3.
diuinar.
Instituc.
c. 8.

Idem lib.
cod. cap.
26.

38 Cap. III. Quo modo Honor appeti,

umbram quamdam virtutis viderunt, ipsam
virtutem non viderunt. Defixi enim fuerunt
in terram; nec vultus suos in altum erigebant,
ut eam possent intueri; qua se se à cali regionibus
ostentabat. Hæc causa est, cur præceptis eorum
nullus obtemperet; quoniam aut ad vitia eru-
diunt, si voluptatem defendunt; aut si virtutem
asserunt; neque peccato pœnam minantur, nisi
soliis turpitudinis; neque virtuti vllum præ-
mium pollicentur, nisi soliis honestatis & laudis;
cùm dicant, non propter aliud, sed propter se
ipsam expetendam esse virtutem. Beatus est igi-
tur sapiens in tormentis, sed cùm torquetur
pro fide, pro iustitia, pro Deo, illa patientia do-
loris beatissimum faciet. Est enim Deus, qui
soliis potest honorare virtutem; cuius mercus
immortalitas sola est. Quam qui non appetunt,
nec religionem tenent, cui aeterna subiacet
vita, profectò neq; virtutis vim sciunt,
cuius premium ignorant.

CAPVT.